

Impact of library freshness on user attraction: A survey on the viewpoint of public libraries' in Kermanshah city

Mohsen Jafari¹, Amin Zare^{2*}, Mahmoud Moradi³

1. M.A. in information Science, Department of in information Science, Razi University, Kermanshah, Iran
2. Assistant Professor, Department of in information Science, Razi University, Kermanshah, Iran
3. Assistant Professor, Department of in information Science, Razi University, Kermanshah, Iran

Article Info.

Received: 2020/01/17

Accepted: 2021/02/22

Abstract

Background and Objectives: In the nature of all people, there is a desire for beauty and order and discipline. People are tired of being unconsciously tired of bedbugs, as well as confused. Tidy and orderly as well as beautifying the environment can make the environment happier and therefore more pleasant for the staff and clients, and this makes the mobility, learning and passion for work and service and service more and more. Ultimately, it will satisfy both parties. Libraries are no exception. The library should be so attractive that it will attract people. In the meantime, there appear to be a number of factors that have prevented this attraction and, as a result, the appeal to public libraries. The exterior and interior of the library appear to be very effective in this appeal, though the primary responsibility for designing and implementing decent and convenient buildings for public libraries is not borne by librarians, but the chief authority is delegated to civil engineers but staff and librarians. Public libraries can also make use of the criteria and parameters obtained in this applied research to make the most of the limited opportunities available to them and to the extent possible to make the public library environment happier. In this regard, the purpose of this study was to investigate the effect of juvenile public libraries on attracting users among public librarians in Kermanshah.

Methodology: This research is a kind of applied research that has been done in descriptive-survey method. The purpose of this study was to investigate the impact of the juxtaposition of public library environments on user attraction. The study population consisted of the public libraries of Kermanshah which according to the statistics of the Kermanshah Public Libraries Office by the end of September 1977 consisted of 24087 people including 9884 men and 14203 women. A stratified random sampling method was used to select the samples (each library was considered as one class). The data collection tool was a researcher-made questionnaire. The required sample size was 378 based on Cochran's formula with 5% error rate. The questionnaires were then distributed to the public libraries of Kermanshah. It was collected directly by the researcher on site and finally 378 questionnaires were collected. Data were analyzed by SPSS software using descriptive statistics (frequency

distribution table, minimum and maximum score, mean and standard deviation) and inferential statistics (simple and multiple regression).

Findings: The results of this research in the field of testing hypotheses are as follows:

- The adjusted coefficient of determination for environmental sourcing is 0.103, which can account for 10.3% of the variation in the amount of users' absorption rate using the environmental sourcing variable. As a result, the first sub-hypothesis of the research is confirmed.
- The adjusted coefficient of determination for environmental makeup is 0.144, which can account for 14.4% of the variation in the amount of user absorption using the environmental makeup variable. As a result, the second sub-hypothesis of the research is confirmed.
- The adjusted coefficient of determination for the environmental space is 0.087, which can account for 8.7% of the variation in the amount of user absorption by using the environmental variable. As a result, the third sub-hypothesis of the research is confirmed.
- The adjusted coefficient of determination for the welfare dimension is 0.224, which can be predicted by 24.7% of the variation in the amount of user absorption using the welfare sector variable. As a result, the fourth sub-hypothesis of the research is confirmed.
- The adjusted coefficient of determination for environmental elements is 0.099, which can account for 9.9% of the variation in the amount of users' absorption by using environmental variables. As a result, the fifth sub-hypothesis of the research is confirmed.

Discussion: From the results of this study, it can be concluded that the factors affecting the attractiveness of public libraries among the public librarians of Kermanshah affect the attractiveness of public libraries. Therefore, public librarians should aim to enhance the vibrancy of library environments. Some of the operational recommendations derived from the results of this study are:

- Managing book volumes on shelves, reducing congestion on the desk, increasing the number of desks and chairs, removing unused equipment and more.
- Proper layout of shelves, convenient access to the library repository, placing pots and decorative objects in the library, arranging sofas and chairs in the right place, signboard readability and more.
- Consider a convenient location for users to relax, appropriate library access conditions and the green space around the library.

Keywords: *Freshness, Public Libraries, Kermanshah*

*Corresponding author: Email: a.zare@razi.ac.ir

How to Cite:

Jafari, M., Zare, A., Moradi, M. (2021). Impact of library freshness on user attraction: A survey on the viewpoint of public libraries' in Kermanshah city. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 13(4): 17-36.

تأثیر عوامل شاداب سازی کتابخانه بر جذب کاربران: بررسی دیدگاه کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه

محسن جعفری^۱، امین زارع^{۲*}، محمود مرادی^۳

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه رازی و کارشناس کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه
۲. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۳. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۰۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۲۷

چکیده

هدف: هدف این پژوهش بررسی تأثیر عوامل شاداب‌سازی کتابخانه‌های عمومی بر جذب کاربران در بین مراجعه‌کنندگان کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه بود.

روش‌شناسی: پژوهش از نوع پژوهش‌های کاربردی است که به شیوه توصیفی-پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری مشتمل بر ۲۴۰۸۷ نفر که شامل ۹۸۸۴ مرد و ۱۴۲۰۳ زن از اعضای فعال کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه است. حجم نمونه مورد نیاز براساس فرمول کوکران و با سطح خطای ۵ درصد، ۳۷۸ نفر بدست آمد. داده‌ها از طریق نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل شده و با استفاده از آزمون رگرسیون خطی چندگانه و رگرسیون خطی ساده فرضیات تحقیق مورد آزمون قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین نمره تمامی متغیرها بیشتر از حد متوسط بود و بزرگ‌ترین مقدار میانگین به متغیر پیرایش محیطی و کم‌ترین مقدار میانگین به متغیر فضای محیطی تعلق گرفت. در میان پنج عنصر (بعد) شاداب‌سازی به ترتیب عنصر رفاهی با بالاترین درصد (۲۴/۵ درصد) و پس از آن آرایش محیطی (۱۴ درصد)، سپس پیرایش محیطی (۱۰ درصد)، عناصر محیطی (۹/۶ درصد) و در آخر فضای محیطی (۸/۵ درصد)، تغییرات متغیر وابسته (میزان جذب مراجعین) را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین یافته‌های استنباطی پژوهش حاکی از آن بود که پیرایش محیطی، آرایش محیطی، فضای محیطی، بخش رفاهی محیطی و عناصر محیطی بر میزان جذب کاربران تأثیر گذار است.

نتیجه‌گیری: نتایج پژوهش نشان داد که عوامل شاداب‌سازی کتابخانه‌های عمومی بر افزایش جذب مخاطب در بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر گذار است و در بین عوامل شاداب‌سازی عنصر بخش رفاهی بیشترین اهمیت را دارد.

کلیدواژه‌ها: شاداب‌سازی، کتابخانه عمومی، کرمانشاه

*نویسنده مسئول

ایمیل: a.zare@razi.ac.ir

استناد به این مقاله:

جعفری، محسن، زارع، امین، مرادی، محمود (۱۴۰۰). تأثیر عوامل شاداب‌سازی کتابخانه بر جذب کاربران: بررسی دیدگاه کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۱۳ (۴): ۱۷-۳۶.

مقدمه و بیان مسئله

در سرشت تمام انسان‌ها میل به زیبایی و نظم و انضباط وجود دارد. به صورت مادرزادی همه‌ی افراد در تمام مشاغل و حرفه‌ها به زیبایی و شکیل بودن محیط پیرامون خود علاقه دارند. هم برای کارمندان و هم برای کاربران این خواست وجود دارد که محیط مورد استفاده منظم، زیبا و شاداب باشد. انسان‌ها در محیط‌های سرد و بی‌روح و نامنظم ناخودآگاه خسته و کلافه و همچنین سردرگم می‌باشند. مرتب و منظم بودن و همچنین زیباسازی محیط می‌تواند زمینه ساز شاداب بودن محیط و در نتیجه شادابی کارکنان و کاربران گردد و این امر موجب تحریک، یادگیری و شوق به کار و خدمت‌رسانی و خدمت‌گیری را بیشتر و بیشتر می‌کند که در نهایت موجب رضایت طرفین می‌شود. آموزش و فرهنگ و سرگرمی و اطلاع‌رسانی، در مکان‌هایی سرد و خشک و بی‌روح و فاقد جذابیت قابل تحقق نیستند. نباید ساختمان‌های قوطی‌کبریتی و سوله مانند و دخمه شکل را به عنوان کتابخانه عمومی به مردم قالب کرد. لازم است کتابخانه‌های عمومی، به گونه‌ای طراحی و پیرایش و آرایش شوند که برای مرمانی که در آن‌ها حضور می‌یابند - اعم از کارکنان و کاربران - محیطی شاد، جذاب، پذیرا و راحت ایجاد کند (Afshar & Fazeli, 2014).

انسان به واسطه انسان بودن میل به زیبایی دارد و مجذوب پدیده‌هایی می‌شود که جاذبه‌های بصری داشته باشند. محیط‌های پیرامونی ما از جمله کتابخانه‌ها هم از این امر مستثنی نیستند و در صورتی که فاقد جذابیت و کشش باشند نمی‌توانند مریود توجه قرار گیرند. کتابخانه باید آن‌قدر کشش و جذب داشته باشد که افراد را به سمت خود جذب کند. در این بین به نظر می‌رسد که یک سری عوامل وجود دارند که مانع این جذابیت و در نتیجه مراجعه براساس رغبت به کتابخانه‌های عمومی شده است. به نظر می‌رسد فضای بیرونی و داخلی کتابخانه در میزان این جذابیت بسیار مؤثر است گرچه مسئولیت اصلی طراحی و پیاده‌سازی ساختمان‌های مناسب و دلپذیر برای کتابخانه‌های عمومی به دوش کتابداران نیست و در این زمینه اختیارات اصلی به مدیران مهندس عمران تفویض شده است، لیکن کارکنان و کتابداران کتابخانه‌های عمومی نیز می‌توانند با استفاده از معیارها به دست آمده در این پژوهش کاربردی از امکانات محدودی که در اختیارشان است استفاده ببرند و در حد وسع خود در امر شاداب‌سازی محیط کتابخانه‌های عمومی بکوشند. زیبایی و آراستگی محیط کار و زندگی همواره مورد توجه بشر بوده است. بی‌تردید همه ما از زیبا و مرتب بودن لذت می‌بریم و سعی می‌کنیم با ظاهری آراسته در اجتماع ظاهر شویم؛ به همین شکل دوست داریم محیط کارمان هم مناسب باشد تا از حضور در آن لذت ببریم و احساس آرامش کنیم. آراستگی کتابخانه نه تنها بر کتابداران، بلکه بر مراجعان هم تأثیر به‌سزایی دارد. وقتی ظاهر کتابخانه متناسب با تصور مراجعه‌کنندگان نباشد، ممکن است موجب احساس ناایمنی و نارضایتی شود. وجود این احساس می‌تواند باعث شود افراد شمار مراجعه خود به کتابخانه را کاهش دهند یا عطا‌ی آن را به لقایش ببخشند (Taghiyar, 2016).

به عقیده‌ی (Buss, 2000) می‌توان با قرابت بین کتابخانه و مدارس آن را به کتابخانه‌ها تعمیم داد. چرا که محیط سرد و افسرده باعث می‌شود روحیه و به تدریج کارکرد مدیران، کتابداران و مراجعان تحت تأثیر قرار بگیرد. شاداب‌سازی فضای کتابخانه‌های عمومی به منظور ارتقای شاخص‌های مطالعه و پویایی کتابخانه‌های عمومی برای استفاده مراجعان و جذب آنها به این مراکز فرهنگی است. فضاهای خشک و سرد و بی‌روح موجب کم‌رنگ شدن آموزش، فرهنگ سرگرمی بچه‌ها می‌شود. کتابداران و مدیران باید قبل از هر تصمیمی به طور دقیق جامعه هدف کتابخانه، ویژگی‌های سنی و جنسی غالب و نیازهای آن‌ها را بشناسند؛ همچنین باید قادر باشند اهداف کوتاه مدت و بلند مدت کتابخانه را به طور واضح و روشن در چند کلمه بیان کنند. یکی از بحث‌های اصلی در کتابخانه‌ها، بحث معماری ساختمان آن‌ها می‌باشد. در حال حاضر ساختمان بسیاری از کتابخانه‌های عمومی ما، فضاهایی هستند که از ابتدا به قصد کتابخانه بودن ساخته نشده‌اند (به طور مثال برخی خانه‌ها یا

حمام‌ها به کتابخانه تبدیل شده‌اند) یا از اشکالات جدی در تقسیم فضاها رنج می‌برند (مثل کتابخانه عمومی امیرکبیر کرمانشاه که بسیاری از فضای اصلی ساختمان کتابخانه پرت شده است و قابلیت کاربردی ندارد) (Taghiyar, 2016).

اگر کتابخانه‌ها طراحی مناسبی داشته باشند علاوه بر جذب مراجعه کننده، با ایجاد حس امنیت باعث می‌شود با رغبت بیشتری در دفعات متعدد از کتابخانه استفاده می‌کند و نیز کارایی و عملکرد کتابخانه بالا می‌رود و فضایی دلپذیر و آرام، دسترسی آسان و استفاده بهینه از امکانات و خدمات و به مکانی برای ترغیب و جذب کاربران به آموختن به همراه لذت بردن تبدیل می‌شود و دچنین محیطی کاربران نیازهای اطلاعاتی خود را با حداکثر بهره‌وری بدست می‌آورند. نامناسب بودن فضاهای کتابخانه‌ای دغدغه‌ای دیرپا در کشور ماست. این کاستی‌ها در نخستین کتاب درسی در موضوع ساختمان و تجهیزات به زبان فارسی بدین گونه بیان شده است: مشکلات و تنگناهای ساختمان و محل و موقعیت نامناسب اغلب کتابخانه‌ها، حاکی از عدم توجه و به کارگیری نظر تخصصی و هنر حرفه‌ای کتابدار است (Azem, 2000). کسالت آور بودن محیط کتابخانه برای کتابداران و مراجعه کنندگان، موضوعی است که گزارش شده است (Naghizade, 2004). شادی و نشاط زندگی را معنی دار می‌کنند و به جوانان و نوجوانان امکان خودسازی می‌دهند و این قشرها می‌توانند پله‌های ترقی را به راحتی طی کنند (Derikvandi, 2003). نشاط و شادی در کتابخانه‌ها موجب پویایی آن و افزایش میل و رغبت به مطالعه و استفاده از کتابخانه می‌شود. محیط با نشاط تسهیل کننده و افزایش دهنده یادگیری می‌باشد (Safee, 1993). حال زمان آن رسیده که این مهم را به فلسفه کتابخانه‌ها وارد کنیم تا محیط کتابخانه‌ها را زیبا و شاداب کنیم. باید کتابخانه‌ها را از محیط سرد و خاموش به محیط پویا، زنده، جذاب و زیبا تبدیل کنیم و محیط غم را از بین ببریم.

هر چند فعالیت پژوهشی که مستقیماً بر تأثیر شاداب سازی محیط های کتابخانه های عمومی بر جذب مخاطبان مسبوق به سابقه نیست، اما مطالعاتی در ارتباط با شاداب سازی محیط های کتابخانه ای و آموزشی در ایسران و خارج از ایران انجام شده است که به برخی از پژوهش های انجام شده در ایران عبارتند از: (Norozzade (2010، Ezadi, Hashemi& Brzamani (2012)، (Fazeliyan & Azimi, 2015)، (Arzani, Darvishi& Zareyan (2016)، (Majidi, (2016)، (Amini (2018)، (Azizi (2018).

در خارج از ایران نیز می توان به برخی پژوهش ها نظیر (lee can (1۹۹۹)، (Buss (2000)، (Mac kip& kenedy (2003)، (Alen kely (2004)، (Wendell, Dormers& Charmers (2007)، (Cleland (2010)، (Coching (2012)، (Engel (2012)، (Tinuooye and Omeluzor (2012)، (Do Nascimento, Peiter & Mara Junior (2015)، (Tinuooye and Omeluzor (2015)، (Freedman and O`Neill (۲۰۱۶)، (Askarizad & Safari (2019) اشاره کرد.

در یک جمع بندی از مطالعات انجام شده پیشین درمی یابیم که بین عناصر محیطی و شادکامی و جذب مخاطب و محیط های آموزشی و ورزشی، رابط مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین پژوهش هایی با تأکید بر معماری داخلی فضای کتابخانه ها انجام شده است که تأکید بر رنگ و روانشناسی رنگ ها دارد که تأثیر مستقیمی بر زیبایی و جذابیت محیط می گذارد و نتایج پژوهش ها نشان می دهد که زیبایی محیط داخلی کتابخانه باعث احساس امنیت و سلامتی در مراجعه کننده می شود. با توجه به موارد یاد شده و نظر به فقدان پژوهشی که مستقیماً به بررسی تأثیر عوامل شاداب ساز بر جذب کاربران در کتابخانه های عمومی پرداخته باشد، پژوهش حاضر در صدد بررسی تأثیر مولفه های شاداب سازی کتابخانه ها عمومی شهر کرمانشاه بر جذب کاربران از دیدگاه مراجعان این کتابخانه ها برآمد. امید است تا با شناخت عوامل قوی در شاداب سازی محیط کتابخانه و سرمایه گذاری بیشتر در آنها بتوان میزان جذب کاربران کتابخانه های عمومی را افزایش داد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین تأثیر عوامل شاداب سازی محیط کتابخانه‌های عمومی با جذب کاربران بود. برای دستیابی به این مهم اهداف جزئی تری نیز مد نظر بودند که اهم آنها عبارتند از:

- تعیین تأثیر پیرایش محیطی بر میزان جذب کاربران،
- تعیین تأثیر آرایش محیطی بر میزان جذب کاربران،
- تعیین تأثیر فضای محیطی بر میزان جذب کاربران،
- تعیین تأثیر بخش‌های رفاهی بر میزان جذب کاربران،
- تعیین تأثیر عناصر محیطی بر میزان جذب کاربران.

فرضیه‌های پژوهش

هر پژوهشی در صدد پاسخ گویی به برخی سوالات اساسی یا به آزمون نهادن برخی فرضیه هاست. پژوهش حاضر در صدد بررسی فرضیه اصلی زیر بود.

شاداب سازی محیط کتابخانه‌های عمومی بر جذب کاربران رابطه تأثیر دارد.

فرضیه‌های فرعی پژوهش عبارت بودند از:

- پیرایش محیطی بر میزان جذب کاربران تأثیر دارد.
- آرایش محیطی بر میزان جذب کاربران تأثیر دارد.
- فضای محیطی بر میزان جذب کاربران تأثیر دارد.
- بخش‌های رفاهی بر میزان جذب کاربران تأثیر دارد.
- عناصر محیطی بر میزان جذب کاربران تأثیر دارد.

متغیرهای اساسی پژوهش

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای اساسی تأثیرگذار در پژوهش حاضر به شرح زیر است:

پیرایش محیطی:

تعریف مفهومی: پیرایش عبارت است از کم کردن و از بین بردن زیادتی و ناهمواری چیزی برای خوش نماگرداندن آن (Moein, 2009).

تعریف عملیاتی: در این پژوهش منظور هر آنچه که در دلپذیر کردن فضای کتابخانه‌های مورد بررسی مؤثر است مانند پاکیزگی، از بین بردن انباشتگی، ایجاد نظم و ترتیب و ایمنی که با ابزار پرسشنامه و مشاهده مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

آرایش محیطی:

تعریف مفهومی: نظم و ترتیب دادن با توجه به نوع چیدن و منظم کردن با استفاده کردن اضافه کردن چیزی به گزینه مورد نظر (Moein, 2009).

تعریف عملیاتی: در این پژوهش منظور از آرایش شامل عناصر محیطی مانند تهویه، نور، رنگ، مبلمان و مانند آن است که می‌توان به ارتقای کارایی افراد و جذابیت محیط کمک کند. فضا شامل ویژگی‌های خاص فضاهای اصلی خدماتی رفاهی و اداری می‌شود.

بخش‌های رفاهی:

تعریف مفهومی: وضعیت رفاهی به منظور خوشی، آسودگی، تن آسانی و خوش گذرانی زندگی است (Moein, 2009).

تعریف عملیاتی: در این پژوهش منظور از بخش رفاهی، امکانات و شرایطی است که با داشتن آن‌ها اعضاء نیازی به بیرون رفتن به خارج از محیط کتابخانه احساس نکنند و با اطمینان خاطر به کتابخانه مراجعه کنند. امکانی چون داشتن سرویس بهداشتی، نمازخانه، صندلی‌های راحت دوفنره و گروهی بخش کودک و غیره.

عناصر محیطی:

تعریف مفهومی: عوامل احاطه کننده و فروگیرنده فضا مانند نور و رنگ (Moein, 2009).

تعریف عملیاتی: در این پژوهش منظور از عناصر محیطی، مجموعه عواملی است که باعث آراستگی فضا و جذب اعضا می‌شود از جمله ترکیب صحیح و با سلیقه وسایل و تجهیزات، کیفیت دمای داخل محیط، کنترل صدا، کیفیت نور و میزان روشنایی، رنگ و مانند آن.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی است که به شیوه‌ی توصیفی-پیمایشی انجام شده است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر عوامل شاداب سازی محیط کتابخانه‌های عمومی بر جذب کاربران بود. جامعه پژوهش شامل کاربران کتابخانه‌های عمومی هر کرمانشاه که بر اساس آمار اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۷ مشتمل بر ۲۴۰۸۷ نفر که شامل ۹۸۸۴ مرد و ۱۴۲۰۳ زن بود. به منظور انتخاب نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شده است (هر کتابخانه به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شده است). ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود. حجم نمونه مورد نیاز بر اساس فرمول کوکران و با سطح خطای ۵ درصد، ۳۷۸ نفر بدست آمد که در ادامه پرسشنامه‌ها بین کاربران کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه توزیع شد با توجه به پخش پرسشنامه و جمع‌آوری آن که مستقیماً توسط پژوهشگر در محل انجام شد و نهایتاً ۳۷۸ پرسشنامه جمع‌آوری گردید. داده‌ها با نرم‌افزار اکسل، اسپاس اس (ورژن ۲۲) تجزیه و تحلیل شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (جدول توزیع فراوانی، حداقل و حداکثر نمره، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (رگرسیون ساده و چندگانه) انجام شد.

جعفری و همکاران: تأثیر عوامل شاداب سازی کتابخانه بر جذب کاربران ...

روایی پرسشنامه توسط چند تن از متخصصان و اساتید علم اطلاعات و دانش شناسی مورد تأیید قرار گرفت. علاوه بر این روایی سازه‌های پژوهش با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی و با نرم‌افزار لیزرل بررسی شد.

جدول ۱. تحلیل عاملی تأییدی متغیرهای پژوهش

Table1. Confirmatory factor analysis of research variables

آلفای کرونباخ	AVE ^۱	بار عاملی	سوالات	عامل Factor
		0.81	1	پیرایش محیطی Environmental Trimming
		0.82	2	
		0.86	3	
		0.78	4	
		0.81	5	
		0.87	5	
0.877	0.733	0.74	14	
		0.83	15	
		0.75	16	
		0.76	17	
		0.88	18	آرایش محیطی Environmental makeup
		0.83	19	
		0.81	20	
		0.76	7	
		0.75	8	
0.757	0.668	0.81	9	
		0.88	10	
		0.64	11	
		0.73	12	

۱Average Variance Extracted (میانگین واریانس استخراج شده)

آلفای کرونباخ	AVE ^۱	بار عاملی	سوالات	عامل Factor
		0.78	13	
		0.80	21	
		0.67	22	
		0.87	23	
		0.86	24	
		0.85	25	
		0.65	26	
		0.86	27	
		0.84	28	
		0.83	29	
		0.82	30	
		0.68	31	عناصر محیطی Environmental elements
		0.82	32	
		0.65	33	
		0.66	34	
		0.72	35	
		0.83	36	
		0.87	37	
		0.79	38	
		0.64	39	
		0.85	40	
		0.88	41	
		0.63	42	فضای محیطی Environmental space
		0.83	43	
0.735	0.707			
0.618	0.586			

عامل Factor	سوالت	بار عاملی	AVE ^۱	آلفای کرونباخ
	44	0.87		
	45	0.63		
	46	0.82		
	47	0.85		
	48	0.74		
	49	0.81		
	50	0.84		
بخش رفاهی Welfare section	51	0.71	0.610	0.724
	52	0.75		
	53	0.84		

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود میزان میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگ‌تر از توان دوم ضریب همبستگی هر متغیر (سازه) با سایر متغیرها می‌باشد. همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی نشان می‌دهد که بار عاملی تمامی گویه‌ها از ۰/۵ بزرگ‌تر شده است و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) تمامی متغیرهای مکنون (سازه‌ها) از ۰/۵ بزرگ‌تر می‌باشد بنابراین روایی تشخیصی و همگرا وجود دارد.

جدول ۲. مقادیر آلفای کرونباخ برای هر کدام از متغیرهای پژوهش

Table 2. Cronbachs alpha values for each of the research variables

مقدار آلفای کرونباخ	تعداد گویه	سازه
0.877	13	پیرایش محیطی
0.757	7	آرایش محیطی
0.735	21	عناصر محیطی
0.618	7	فضای محیطی
0.711	5	بخش رفاهی

پایایی پرسشنامه با آزمون آلفای کرونباخ و در سطح اطمینان ۹۵ درصد (خطای ۵ درصد) بررسی شد. با توجه به مقادیر جدول فوق ملاحظه می‌شود ضریب آلفای کرونباخ برای تک تک مؤلفه‌ها و همچنین پایایی کلی پرسشنامه که برابر با ۰/۹۱۲ می‌باشد، با توجه به اینکه از ۰/۷ بزرگ‌تر شده بود بنابراین پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردار است (جدول ۲).

ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان:

همان‌طور که در جدول ۳، ملاحظه می‌شود ۱۹۱ نفر (۵۰/۵ درصد) از پاسخ‌دهندگان مرد و ۱۸۷ نفر (۴۹/۵ درصد) آن‌ها زن بوده‌اند. همچنین ۱۰۰ نفر (۲۶/۵ درصد) از پاسخ‌دهندگان دارای مدرک دیپلم، ۲۷ نفر (۷/۱ درصد) دارای مدرک کاردانی، ۱۵۵ نفر (۴۱ درصد) دارای مدرک کارشناسی، ۸۲ نفر (۲۱/۷ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۱۴ نفر (۳/۷ درصد) از پاسخ‌دهندگان دارای مدرک دکتری بوده‌اند.

۷۲ نفر (۱۹ درصد) از پاسخ‌دهندگان دارای سن زیر ۲۰ سال، ۱۳۸ نفر (۳۶/۵ درصد) از پاسخ‌دهندگان دارای سن بین ۲۰ تا ۳۰ سال، ۱۴۴ نفر (۳۸/۱ درصد) دارای سن بین ۳۰ تا ۴۰ سال، ۲۰ نفر (۵/۳ درصد) دارای سن بین ۴۰ تا ۵۰ سال و ۴ نفر (۱/۱ درصد) دارای سن بالای ۵۰ سال بوده‌اند. **از نظر وضعیت تاهل** ۲۰۸ نفر (۵۵ درصد) از پاسخ‌دهندگان مجرد و ۱۷۰ نفر (۴۵ درصد) آن‌ها متأهل بوده‌اند.

جدول ۳. وضعیت نمونه آماری از منظر ویژگی‌های جمعیت شناختی

Table3. Statistical sample status in terms of demographic characteristics

درصد فراوانی Frequency	فراوانی Abundance	سطوح متغیر Variable levels	ویژگی‌های جمعیت شناختی	درصد فراوانی تجمعی Cumulative abundance percentage	درصد فراوانی Frequency	فراوانی Abundance	سطوح متغیر Variable levels	ویژگی‌های جمعیت شناختی Demographic characteristics
			وضعیت تاهل	26.5	26.5	100	دیپلم	تحصیلات Education
55	208	مجرد Single	تاهل Marital status	33.6	7.1	27	کاردانی	
				74.6	41	155	کارشناسی	
45	170	متاهل Married		96.3	21.7	82	کارشناسی ارشد	
				100	3.7	14	دکتری	
				19	19	72	کمتر از ۲۰ سال	سن Age
50.5	191	مرد Man	جنسیت Gender	55.6	36.5	138	بین ۲۰ تا ۳۰ سال	
				93.7	38.1	144	بین ۳۰ تا ۴۰ سال	
49.5	187	زن Female		98.9	5.3	20	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	
				100	1.1	4	بالای ۵۰ سال	

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش شامل تعداد، میانگین و انحراف معیار در جدول ۴ گزارش شده است. میانگین پاسخ‌های تمامی متغیرها بیشتر از حد متوسط است و بزرگ‌ترین مقدار نیز به متغیر پیرایش محیطی تعلق دارد؛ همچنین کم‌ترین میانگین هم به متغیر فضای محیطی تعلق دارد.

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش

Table4. Descriptive indices of variables studied in the study

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
Variables	Average	Standard deviation	The least	The most
پیرایش محیطی	3.75	0.448	2.08	4.77
آرایش محیطی	3.57	0.534	2	4.71
عناصر محیطی	3.38	0.412	2.10	4.52
فضای محیطی	3.05	0.505	1.57	4.43
بخش رفاهی	3.47	0.561	1.50	4.75
جذب کاربر	3.59	0.763	1	5

یافته‌های استنباطی

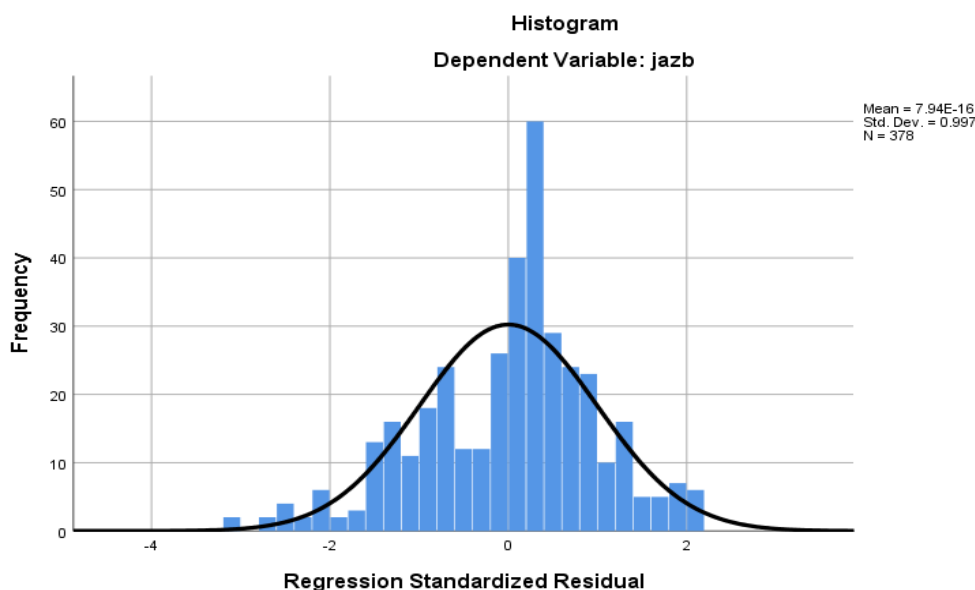
ابتدا نرمال بودن توزیع داده‌ها بررسی شد. برای آزمون نرمال بودن متغیرها، از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ و نمودار ۱ ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون یک نمونه‌ای کولموگروف اسمیرنوف

Table5. Test results ks

جذب	پیرایش محیطی	آرایش محیطی	عناصر محیطی	فضای محیطی	بخش رفاهی
تعداد	378	378	378	378	378
میانگین Mean	3.59	3.75	3.38	3.05	3.47
انحراف استاندارد Std. Deviation	.763	.448	.534	.412	.561
بیشینه Positive	.221	.045	.055	.036	.104
کمینه Negative	-.310	-.086	-.145	-.052	-.165
کولموگروف اسمیرنوف Test Statistic z	.310	.086	.145	.052	.165
سطح معناداری Asymp. Sig. (2-tailed)	.000 ^c	.000 ^c	.000 ^c	.014 ^c	.000 ^c

همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می گردد آماره Z بین (+۱/۹۹ تا -۱/۹۹) میباشد بنابراین فرض صفر تایید می شود و توزیع متغیرها نرمال است. بیشترین مقدار مربوط به بخش رفاهی و کمترین میزان مربوط به عناصر محیطی میباشد.

نمودار ۱: های استاندارد شده نمودار هیستوگرام مانده

فرضیه اصلی: عوامل شاداب سازی محیط کتابخانه های عمومی بر جذب کاربران تأثیر دارد.

برای آزمون فرضیه ی اصلی پژوهش، از رگرسیون خطی چندگانه استفاده شده است. همانطور که از جدول ۶ پیداست، مقدار ضریب رگرسیون چندگانه بین عوامل شاداب سازی محیط کتابخانه های عمومی با جذب کاربران برابر با ۰/۵۳۰ شده و نشان دهنده این است که بین دو متغیر همبستگی قوی وجود دارد. همچنین، مقدار آماره ی دوربین واتسون برابر با ۱/۸۷۹ شده و در بازه (۲/۵, ۱/۵) قرار گرفته است. در نتیجه بین مانده های رگرسیونی همبستگی وجود ندارد. مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۵۲۴ شده است که نشان می دهد ۵۲/۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته یعنی جذب کاربران، توسط متغیرهای مستقل یعنی عوامل شاداب سازی محیط کتابخانه های عمومی، تبیین می شود.

جدول ۶. خلاصه مدل همبستگی و ضریب تعیین بین شاداب سازی و....

Table6. Correlation Model Summary

مدل	R	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	Std. Error of the Estimate	آماره دوربین- واتسون
		R Square	Adjusted R Square		Durbin-Watson
1	.497 ^a	.247	.245	.663	
2	.524 ^b	.274	.270	.652	1.879

با توجه به جدول بالا و مقادیر R و دوربین واتسون پس مدل ۲ قوی تر و معنادار می باشد و نشان می دهد که تغییرات شاداب سازی از طریق مولفه آرایش محیطی بهتر تبیین می گردد.

جعفری و همکاران: تأثیر عوامل شاداب سازی کتابخانه بر جذب کاربران ...

جدول ۷. روش مدل سازی رگرسیونی به همراه متغیرها-روش گام به گام

Table7. Regression modeling method

روش	Variables Removed	Variables Entered	مدل
Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).	بخش رفاهی		1
Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= .050, Probability-of-F-to-remove >= .100).	آرایش محیطی		2

جدول ۸. آزمون F (تحلیل واریانس) معنادار بودن مدل رگرسیون

Table8. Analysis of variance

سطح معناداری Sig.	F	Mean Square	df	Sum of Squares	model
.000 ^b	123.532	54.267	1	54.267	
		.439	376	165.175	۱
			377	219.442	
.000 ^c	70.845	30.088	2	60.176	
		.425	375	159.265	۲
			377	219.442	

جدول ۸ نشان می دهد با توجه به اینکه سطح معناداری مربوط به آماره F برابر با ۰/۰۰ شده و از ۰/۰۵ کمتر می باشد بنابراین مدل رگرسیونی معنادار است یعنی مدل رگرسیونی می تواند به طور معناداری تغییرات متغیر وابسته (جذب کاربران) را پیش بینی کند و به توجه به جداول بالا بخش رفاهی و آرایش محیطی می توانند در مدل قرار گیرند.

جدول ۹. ضرایب مدل رگرسیونی بر حسب مقادیر استاندارد و غیر استاندارد به همراه میزان هم خطی متغیرها

Table9. Model coefficients regression

Part	Partial	Zero-order	Sig.	T	Standardized Coefficients Beta	Std. Error	B	Model
.497	.497		.000	5.824		.214	1.245	(Constant) 1
		.497	.000	11.115	.497	.061	.676	بخش رفاهی
.361	.391		.006	2.785		.255	.709	(Constant) 2
.164	.189	.497	.000	8.215	.410	.068	.557	بخش رفاهی
		.379	.000	3.730	.186	.071	.266	آرایش محیطی

a. Dependent Variable: jazb

همان‌طور که در جدول ۸ مشاهده می‌شود سطح معناداری مربوط به متغیرهای مستقل آرایش محیطی و بخش رفاهی از ۰/۰۵ کوچک‌تر شده است؛ بنابراین می‌توان گفت که متغیرهای مستقل آرایش محیطی و بخش رفاهی بر جذب کاربران تأثیرگذار هستند. با توجه به مقدار ضریب بتا، میزان تأثیر متغیرهای آرایش محیطی و بخش رفاهی بر جذب کاربران مثبت است.

جدول ۱۰: ضریب همبستگی پیرسون

Table 10. Correlation test

بخش رفاهی	فضای محیطی	عناصر محیطی	آرایش محیطی	پیرایش محیطی	جذب	
.497	.295	.313	.379	.320		جذب
.557	.404	.617	.586		.320	پیرایش محیطی
.471	.419	.548		.586	.379	آرایش محیطی
.459	.523		.548	.617	.313	عناصر محیطی
.368		.523	.419	.404	.295	فضای محیطی
	.368	.459	.471	.557	.497	بخش رفاهی

با توجه به داده‌های جدول فوق می‌توان فهمید که ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای مستقل و وابسته مثبت و مستقیم می‌باشد. علاوه بر فرضیه اصلی، پژوهش حاضر دارای چند فرضیه جزئی بود که تحلیل آن‌ها در جدول ۱۱ آمده است.

جدول ۱۱. نتایج آزمون تی

Table 11. Test results T

Test Value = 3

%فاصله اطمینان از ۹۵ تفاضل		اختلاف متوسط	Sig. (2-tailed)	درجه آزادی	مقدار T میانگین	
بالا تر	پایین تر					
.67	.51	.590	.000	377	1.034	جذب
.79	.70	.749	.000	377	3.503	پیرایش محیطی
.62	.52	.571	.000	377	2.786	آرایش محیطی
.42	.34	.378	.000	377	1.869	عناصر محیطی
.10	.00	.049	.041	377	1.879	فضایی محیطی
.53	.41	.470	.000	377	1.265	بخش رفاهی

۱. کاربرد ضریب Beta هنگامی است که بیش‌تر از یک متغیر مستقل در مدل داشته باشیم. در این صورت مقدار Beta به ما کمک می‌کند که سهم نسبی هر متغیر را در پیش‌بینی متغیر وابسته مقایسه کنیم و به عبارتی بتوانیم تعیین کنیم که کدام متغیرها بیشترین تأثیر را بر متغیر وابسته دارند.

با توجه به یافته‌های جدول ۱۱ مقدار P-value برابر صفر و از α که ۵ صدم است کمتر می باشد، دو عدد نشان داده شده در ستون حد بالا و پایین مثبت است و شامل صفر نمی باشد، در نتیجه تفاوت بین حد بالا و پایین مثبت است. مقدار میانگین مولفه‌های (جذب، آرایش محیطی، عناصر محیطی، فضای محیطی و بخش رفاهی) کمتر از ۳ که شاخص میانگینی آزمون می باشد که نشان دهنده این است که در جذب تأثیری ندارد و میانگین مولفه پیرایش محیطی بزرگ‌تر از ۳ می باشد، بنابراین مولفه پیرایش محیطی در جذب موثر است.

بحث و نتیجه گیری

یافته های پژوهش نشان داد که شاداب سازی و مولفه های آن می تواند بر جذب کاربران به کتابخانه های عمومی اثرگذار باشد. در بررسی فرضیه اول پژوهش مشخص شد که پیرایش محیطی بر میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر دارد. این بدان معنا است که پیرایش محیطی و زدودن عوامل بی نظم کنند و مزاحم، بر افزایش میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر خواهد داشت. شاید بتوان گفت جذب نسبتا پائین کاربران به کتابخانه های عمومی علاوه بر غنای مجموعه و کیفیت خدمات، می تواند تحت تأثیر فضاهای کتابخانه ای باشد. به این معنا که محیط های شاداب و دارای جذابیت بصری، می تواند باعث جذب هر چه بیشتر مخاطبان گردد. این یافته با نتایج حاصل از مطالعات (Afshar & Fazeli (2014) و Amini (2018) همسو و هماهنگ است. آنان پیرایش محیطی را یکی از مهم ترین عوامل شاداب سازی و به تبع جذب کاربران به کتابخانه می دانند. همچنین ابراز می دارند که نظم کتاب ها و منابع در بخش های مختلف کتابخانه اهمیت زیادی دارد زیرا سرگردان شدن کاربران در بین تعداد زیادی کتاب می تواند باعث دل زدگی آن ها از کتابخانه شود. همچنین چیدمان می تواند به وارد شونده القاء کند که به محیطی رسمی و اداری وارد شده است یا به محیطی غیررسمی، نزدیک به خانه، پذیرا و خوشامد گو.

در بررسی فرضیه دوم پژوهش مشخص شد که آرایش محیطی بر میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر دارد یعنی با آرایش محیط و افزودن برخی عناصر زیبایی بخش نظیر تابلوها، گلدان ها، تصاویر و نظایر آن می توانیم شاهد افزایش میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه باشیم. این مساله احتمالا بی ارتباط با میل فطری انسان به زیبایی نیست. انسان ذاتا میل به زیبایی دارد و به پدید ها و محیط های زیبا و دارای جذابیت بصری جذب می گردد. این نتیجه با نتایج حاصل از مطالعات (Afshar & Fazeli (2014), Amini (2018) و Norozzade (2010) همسو و هماهنگ است. در کتابخانه های مورد بررسی در این پژوهش، قفسه ها، قاب ها و کمدهای موجود در همه کتابخانه ها در جای مناسب و محکم نصب شده است. در اکثر کتابخانه ها علائم هشدار و خطر با رنگ قرمز و زرد مشخص شده است و به راحتی در دیدرس کاربران قرار دارد. دسترسی به مخزن کتابخانه ها راحت نبود. گلدان ها و اشیاء تزئینی در جای مناسب قرار داشتند، نحوه چینش مبل ها و صندلی های راحتی خوب بود و علامت های راهنما بر روی قفسه ها و تابلوی اعلانات خوانا بودند.

یافته ها همچنین نشان داد فضای محیطی بر میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر دارد. این تأثیر به این معنا است که با افزایش فضای محیطی، میزان جذب کاربران در کتابخانه های عمومی شهر کرمانشاه نیز احتمالا افزایش می یابد. شاید بتوان چنین استدلال کرد که وجود برخی عوامل و امکانات نیر آملی تئاتر، بخش کودک و نوجوان، سایت اینترنت، نمازخانه، محل استراحت و نظایر آن می تواند باعث جذابیت هر چه بیشتر محیط های عمومی از جمله محیط های کتابخانه ای شود. این نتیجه با نتایج حاصل از مطالعات (Amini (2018), lee can (۱۹۹۹) و Arzani, Ddarvishi & Zareyan, (2016) همسو و هماهنگ است. در کتابخانه های مورد بررسی در این پژوهش، دسترسی کاربران به کامپیوتر و

اینترنت در اکثر کتابخانه‌ها وجود نداشت. محل سالن جلسات و کلاس‌های کمک آموزشی مناسب بودند. محل بخش کودک و جوانان و آبدارخانه در جای مناسبی قرار داشت اما دسترسی به مخزن اصلی کتابخانه راحت نبود. میز امانت، میز مرجع و بخش نشریات و روزنامه‌ها در جای مناسبی قرار داشتند و دسترسی به آن‌ها در اکثر کتابخانه‌ها راحت بود.

در بررسی تأثیر عناصر محیطی بر میزان جذب کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه نیز شاهد تأثیر متغیر مستقل بر وابسته بودیم. به این معنا که با افزایش عناصر محیطی، میزان جذب کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه نیز می‌تواند افزایش یابد. شاید بدیهی به نظر برسد که عواملی مانند نور مناسب، رنگ، مبلمان زیبا، صندلی‌های راحت و عواملی از این دست مطلوب انسان باشد و افراد ترجیح بدهند به جای حضور در مکان‌های خشک و بی‌روح، زمان خود را در محیط‌هایی با رنگ‌های جذاب و مبلمان‌های زیبا بگذرانند. طبقاً محیط کتابخانه هم از این قاعده مستثنی نیست و احتمالاً کاربران بیشتر جذب کتابخانه‌هایی با عناصر یاد شده شوند. این نتیجه با نتایج حاصل از مطالعات (2012)، (2003) Mac Kip & Kenedy، (2004) Alen Kely، Do Nascimento، Peiter & Mara Junior و (2012) Ezadi، Hashemi & Brzamani همخوانی دارد. (2012) Do Nascimento، Peiter & Mara Junior، کیفیت محیط داخلی کتابخانه را از مهم‌ترین عوامل جذب اعضاء شمردند و دریافتند هر چقدر که کیفیت محیط داخلی ساختمان کتابخانه بهتر باشد به همان نسبت اعضاء بیشتری جذب کتابخانه می‌شود. (2012) Coching، محیط داخلی را یکی از عوامل اصلی جذب اعضاء به کتابخانه می‌داند و تأکید می‌کند که روی اثرات روانی رنگ‌ها و انتخاب آن بایستی دقت کرد، همچنین استفاده درست از نور و داشتن انواع صندلی‌های انعطاف‌پذیر، مبل و مطالعه باعث جذب مخاطب می‌شود و (2012) Ezadi، Hashemi & Brzamani، مجموعه عوامل فیزیکی، سازمانی و آموزشی را در شادابی مدارس و جذب دانش‌آموزان مؤثر دانستند.

در بررسی فرضیه تأثیر رفاه و میزان جذب کاربران نیز مشخص شد بخش‌های رفاهی بر میزان جذب کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه تأثیر گذارند و با افزایش بخش‌های رفاهی، میزان جذب کاربران در کتابخانه‌های عمومی شهر کرمانشاه نیز افزایش می‌یابد. این یافته نیز تا حدودی به ذات بشر که میل به راحتی دارد، باز می‌گردد. به هر حال انسان سعی می‌کند تا با تکیه بر اصل کمترین کوشش، بیشترین راحتی و رفاه را برای خود تامین کند و وجود بخش‌های رفاهی نظیر یک بوفه یا کافی شاپ در کتابخانه عمومی می‌تواند بر جذب کاربران تأثیر مثبت بگذارد. این نتیجه با نتایج حاصل از مطالعات (2012) Engel و (2018) Amini همسو و هماهنگ است. نتایج نشان داد که بخش رفاهی تأثیرگذارترین عامل در شادابی‌سازی محیط و جذب و علاقه‌مندی کاربران به کتابخانه است در تمامی کتابخانه‌های مورد بررسی نمازخانه وجود دارد اما جایی برای استراحت کاربر وجود ندارد. محل و فضای سرویس‌های بهداشتی در شرایط مناسبی قرار داشت. شرایط ورودی کتابخانه و فضای سبز اطراف کتابخانه مناسب نبود اما میزان معرفی کتابخانه به دیگران با توجه به موارد بالا جهت جذب آن‌ها کم بود. به نظر می‌رسد بخش رفاهی زیاد در کتابخانه‌ها مورد توجه نیست و مسئولان امر چنان‌که مراجعین انتظار دارند در این زمینه سرمایه‌گذاری نکرده‌اند و وضعیت اکنون جواب‌گوی نیاز کاربران نیست.

نتایج پژوهش حاضر به طور کلی نشان داد که پیرایش محیطی، آرایش محیطی، فضای محیطی، عناصر محیطی و بخش رفاهی کتابخانه از عوامل تأثیرگذار در شادابی‌سازی فضای محیط یک کتابخانه هستند که تأثیر مستقیمی در جذب اعضاء دارند که با مطالعات (2016) Majidi، (2007) Wendell، Dormers & Charmers، (2012) Engel همسو و هماهنگ است. با توجه به مقدار ضریب تعیین چیزی تقریباً حدود یک سوم از عوامل جذب مخاطب را می‌توانیم به وسیله شادابی‌سازی محیط کتابخانه‌ها به شکل قابل قبولی پیاده‌سازی کنیم و تقریباً سی درصد راه جذب مخاطب را با موفقیت طی کنیم. نتایج پژوهش نشان داد در میان پنج عنصر (بعد) شادابی‌سازی به ترتیب عنصر رفاهی با بالاترین درصد (۲۴/۵ درصد) و پس از آن آرایش محیطی (۱۴ درصد)، سپس پیرایش محیطی (۱۰ درصد)، عناصر محیطی (۹/۶ درصد) و در آخر فضای محیطی (۸/۵ درصد)،

تغییرات متغیر وابسته (میزان جذب مراجعین) را پیش‌بینی کنند. هرگاه کاربر به کتابخانه‌ای وارد شود و حس ماندن به وی دست دهد، به طور یقین در نگاه اول یک عامل یا چندین عوامل موجب القاء آن حس شده است مانند برخورد خوب کتاب‌دار، رنگ جذاب، یگ گل زیبا، یک کتاب و مانند آن. شاداب‌سازی، زیباسازی و آوردن نشاط به کتابخانه‌های عمومی با هدف جذب علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی در کتابخانه‌ها، احساس راحتی عضو در کتابخانه‌های عمومی، تأمین فضایی درخور شأن عموم مردم برای استفاده از گنجینه علم و دانش، شرکت فعال عموم مردم در برنامه‌های فرهنگی است. کتابخانه‌های مورد بررسی در این پژوهش در وضعیت متوسطی قرار دارند. اگر بخواهیم نتایج این پژوهش را به صورت کلی بیان کنیم در می‌یابیم که هنوز شاداب‌سازی بعضی از بخش‌های مختلف کتابخانه به ویژه بخش کودک کتابخانه‌های عمومی مورد بررسی، جای کار زیادی دارد و از کتابخانه ایده‌آل کودکان فاصله زیادی دارد. در بعضی از کتابخانه‌ها، خدمات رفاهی متوسطی هم انجام نمی‌گیرد و حتی بخش خدماتی و عناصر محیطی جذابی برای کاربر وجود ندارد. همچنین در زمینه‌های پیرایش، آرایش و فضای محیطی نیز کمبودهای محسوس وجود دارد. در کل می‌توان گفت که کتابخانه‌های مورد بررسی از نظر شاداب‌سازی ضعیف کار کرده‌اند و یا هنوز در اول راه می‌باشند. با توجه به نتایج بدست آمده میتوان در قسمت‌های رفاهی کتابخانه سرمایه‌گذاری بیشتری انجام داد تا با توجه به نیاز کاربران به این بخش بتوان در جذب حداکثری آنان به محیط کتابخانه سود برد. بر این اساس میتوان به مسئولان مربوطه توصیه کرد که بخش رفاهی از جمله نمازخانه، پارکینگ، مغازه، جای استراحت برای اولیای کودکان و ... را با امکانات بیشتر و بهتر آماده کرده تا موجب جذب بیشتر کاربران شود.

پیشنادهای کاربردی

با توجه به تأثیر شاداب‌سازی محیط (آرایش محیطی، پیرایش محیطی، فضای محیطی، عناصر محیطی و بخش رفاهی) بر افزایش میزان جذب کاربران در کتابخانه‌های عمومی، در راستای جذب هرچه بیشتر کاربران، پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱. مدیریت حجم کتاب‌ها در قفسه‌ها، کاهش تراکم وسایل روی میز امانت، افزایش تعداد میز و صندلی داخل سالن، خارج کردن تجهیزات غیرقابل استفاده و ...
۲. چیدمان مناسب قفسه‌ها، دسترسی مناسب به بخش مخزن کتابخانه، قرار دادن گلدان‌ها و اشیاء تزئینی داخل کتابخانه در جای مناسب، چینش مبلمان و صندلی‌های راحتی در جای مناسب، خوانایی تابلوی اعلانات و غیره.
۳. در نظر گرفتن مکانی مناسب برای استراحت کاربران، شرایط مناسب ورودی کتابخانه و فضای سبز اطراف کتابخانه.
۴. با توجه به یافته‌های پژوهش که نشان داد بخش رفاهی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در شاداب‌سازی محیط و جذب و علاقه‌مندی کاربران به کتابخانه است ولی به دلیل کمبود بودجه، امکانات و نیروی انسانی کافی، این مهم آنطور که انتظار می‌رود در کتابخانه‌ها اجرایی نشده است بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع از سوی نویسندگان گزارش نشده است.

تشکر و قدردانی

این مقاله، برون‌داد یک پایان‌نامه کارشناسی ارشد است که در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه رازی دفاع شده است. از مسئولین این دانشگاه قدردانی می‌شود.

References

- Afshar, e & Fazeli, n. (2014). *Enhance the public library environment*. Tehran: publishing book. (in Persian).
- Alavi, H. R. (2007). Correlatives of happiness in the university students of Iran (a religious approach). *Journal of Religion and Health*, 46(4), 480-499. (in Persian).
- Amini, m. (2018). *A Survey on Rejuvenation of Children's Centers in Public Libraries to Increase the Attraction of Members in Paveh, Javanrood and Ravansar Cities Public Libraries*. (in Persian).
- Arzani, N & Darvishi, H, & zareyan, M. (2016). *Evaluation of School Juvenile Factors on Students' Academic Achievement*. *Journal of Educational Psychology*, 6(3), 87-98. .(in Persian).
- Askarizad, R., & Safari, H. (2019). *Investigating the role of semi-open spaces on the sociability of public libraries using space syntax (Case Studies: Sunrise Mountain and Desert Broom Libraries, Arizona, USA)*. *Ain Shams Engineering Journal*.
- Azem, p. (2000). *Library building and equipment*. Tehran: secretariat of the trustees of the public libraries of the country. (in Persian).
- Azizi, n. (2018). *A survey on factors and barriers of rejuvenating public library librarians in Kermanshah province from the viewpoints of librarians. How to Make Your Library Great?* Master thesis, razi university, Kermanshah. (in Persian).
- Buss, D. M. (2000). The evolution of happiness. *American psychologist*, 55(1), 15.
- Deckro, G. R, Ballinger, K. M, Hoyt, M, Wilcher, M, Dusek, J, Myers, P, ... & Benson, H. (2002). The evaluation of a mind/body intervention to reduce psychological distress and perceived stress in college students. *Journal of American College Health*, 50(6), 281-287.
- Ebrami, h. (1978). *A cognitive of knowledge*. Tehran: librarian publishing. (in Persian).
- Engel, L (2012). You are here: [Home](#) / How To Design Library Space with Kids in Mind | Library by Design, Fall.
- Eysenck, H. J. (1983). *I do: Your Guide to a Happy Marriage* (Century, London).
- Ezadi, S & Hashemi, S & Brzamani, L . (2012). *Public libraries of the country from the perspective of managers and librarians and provide a framework for their monetization*. M.Sc., Tarbiat Modarres University, Tehran. .(in Persian).
- Faribors, B, Fatemeh, A, & Hamidreza, H. (2010). The relationship between nurses' spiritual intelligence and happiness in Iran. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1556-1561. . (in Persian).
- Garmer, A. K. (2014). *Rising to the challenge: Re-envisioning public libraries*. Aspen Institute.
- Joukar, t. (2005). *Fundamentals and principals of security management in libraries*, 15(3), 51-62. (in Persian).
- Lu, L, & Argyle, M. (1991). Happiness and cooperation. *Personality and individual differences*, 12(10), 1019-1030.
- Lykken, D. (1999). *Happiness: What studies on twins show us about nature, nurture, and the happiness set-point*. Golden Books.
- Moein, M. (2009). *Persian Dictionary*. Tehran: University of Tehran. (in Persian).

- Mokhtari memar, H. (1996). *An introduction to librarianship*. shiraz: publishing ghoo. (in Persian).
- Nascimento, G. C, Júnior, W. D. M, & Peiter, F. S. (2016). Indoor Environmental Quality in a Public Library in São Carlos, SP, Brazil. *Open Access Library Journal*, 3(7), 1-9.
- Soheili, F, Khasseh, A, Amini, M, & Rahimi, S. (2019). Investigating the Rejuvenation of the Children's Section of Public Libraries to Enhance the Attraction of Users: A Structural Equation Analysis. *Library Philosophy and Practice*, 1-20.
- Taghiyar, S. (2016). *Beautify the library at a low cost! Critique of Public Library Environment*. *Information & Communication Quarterly Book Review*, 2(5), 251-259. (in Persian).

Copyrights

© 2021, by the authors. Licensee SCU, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

